

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

CREATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER CHANTHABURI TRAT
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE

โชติกานต์ แท่นทอง, กฤษฎา วัฒนศักดิ์
วิทยาลัยนครราชสีมา

Chotikan thaenthong, Krisda Watanasak
Nahkon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : Chotikan300224@gmail.com Krisda@nmc.ac.th

(Received : April 28, 2024 ; Edit : May 23, 2024; accepted : May 26, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 314 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.79 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3) การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 4) การมีความคิดสร้างสรรค์ และ 5) การทำงานเป็นทีม

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the creative leadership of educational institution administrators; Under the jurisdiction of the Chanthaburi Secondary Educational Service Area Office, Trat 2) to compare the creative leadership of school administrators. Under the jurisdiction of the Chanthaburi Secondary Educational Service Area Office, Trat, classified by educational level. Work experience and size of educational institutions 3) To study guidelines for developing creative leadership of educational institution administrators. Under the jurisdiction of the Chanthaburi Secondary Educational Service Area Office, Trat, the sample used in the research was 314 school administrators and teachers. The sample size was determined according to Krejci and Morgan's table. and stratified random sampling The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.60 - 1.00 and a confidence value for the entire questionnaire equal to 0.79. Statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, and deviation. standard T-test and F-test

The results of the research found that 1) the level of creative leadership of school administrators Under the Chanthaburi Secondary Educational Service Area Office, Trat is at the highest level. 2) Creative leadership of school administrators. Under the jurisdiction of the Chanthaburi Secondary Educational Service Area Office, Trat, classified by educational level. Work experience Overall and each aspect is not different. Classified according to the size of the educational institution Overall and each aspect is significantly different at the .05 level.

3) Guidelines for developing creative leadership of school administrators. Under the Chanthaburi Secondary Educational Service Area Office, Trat, it consists of 5 aspects: 1) having a vision, 2) considering individuality, 3) being flexible and adaptable, 4) having creativity, and 5) working as a team.

Keywords: leadership, Creative leadership, Educational institution administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มักมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เข้าใจและส่งเสริมนวัตกรรมในการศึกษา เชื่อมโยงและสร้างความเชื่อมั่นในทีมงาน เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นและสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษา กระตือรือร้นในการสร้างและสนับสนุนบรรยากาศที่กระตุ้นการคิดเชิงสร้างสรรค์และการเรียนรู้ที่เกิดจากปัญหาของวงการการศึกษาและชุมชนโดยรอบ การสร้างภาพวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและการนำทางที่เก่งเพื่อการเติบโตและพัฒนาของสถานศึกษาไปในทิศทางที่ดีขึ้นโดยต่อเนื่อง (ChatGPT, 2566)

ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมากยังคงขาดแนวคิดผู้นำซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการบริหารจัดการการศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพ เป็นที่รู้จักว่าเยาวชนไทยยังคงเรียนรู้ผ่านวิธีการท่องจำแทนการคิดคำนวณ การอ่านและการเขียนมีปัญหา และขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่นการสร้างแนวคิดใหม่โดยใช้เทคโนโลยีหรือการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันอย่างเฉพาะเจาะจง ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาทั่วไปทั้งระบบ (ชาลีอะห์ ดะเซ็ง, 2555 : 4) และการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาด้านภาวะผู้นำ (ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน, 2553 : 8) อีกเหตุผลหนึ่งที่มีผลต่อความล้มเหลวขององค์กรคือการที่ผู้บริหารยังคงยึดถือเทคนิคเก่า ๆ หรือแนวคิดที่ล้าสมัยแล้วมาใช้ในการบริหารจัดการ และมีความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำโดยคิดว่าความคิดของตนเองถูกต้อง ความเชื่อหรือความคิดเหล่านี้อาจเป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนองค์กร ซึ่งผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่สามารถมองเห็นอนาคตว่า ต่อไปองค์กรจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร จะรับมือกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างไร ถ้าผู้บริหารได้รับการเตรียมความพร้อมให้เป็นไปตามกระแสของความเปลี่ยนแปลงของโลก องค์กรนั้นจะเป็นองค์กรที่เข้มแข็งได้ในทันที

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เป็นสำนักงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ตราด มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานคือ องค์กรคุณภาพแห่งอนาคต พันธกิจ คือ 1. ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานสู่ Thailand 4.0 2. เสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3. สร้างเสริมการพัฒนาวัฒนธรรม 4. ส่งเสริมการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล แต่จากการประเมินคุณภาพการศึกษา แต่จากการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหลายหน่วยงานที่ผ่านมา พบว่า มีจุดที่ควรพัฒนาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ คือระบบบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา (ร้อยละ 69.23) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด, 2563 : 12) ผู้เรียนขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และขาดทักษะในการดำรงชีวิต เนื่องมาจากปัญหาหลายประการ ปัญหาเหล่านี้มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารควรเป็นผู้ริเริ่มในการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน โดยผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนไม่น้อยที่ยังขาดภาวะผู้นำ จนทำให้เกิดปัญหาด้านการบริหารจัดการการศึกษาที่ขาดประสิทธิภาพ เห็นได้ชัดจากเยาวชนไทยยังเรียนโดยใช้วิธีท่องจำ อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ขาดทักษะในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหาด้วยตัวเองไม่ได้ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวมทั้งระบบ (ชาลีอะห์ ดะเซ็ง, 2555 : 4) และการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาด้านภาวะผู้นำ (ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน, 2553 : 8)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศชาติให้มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

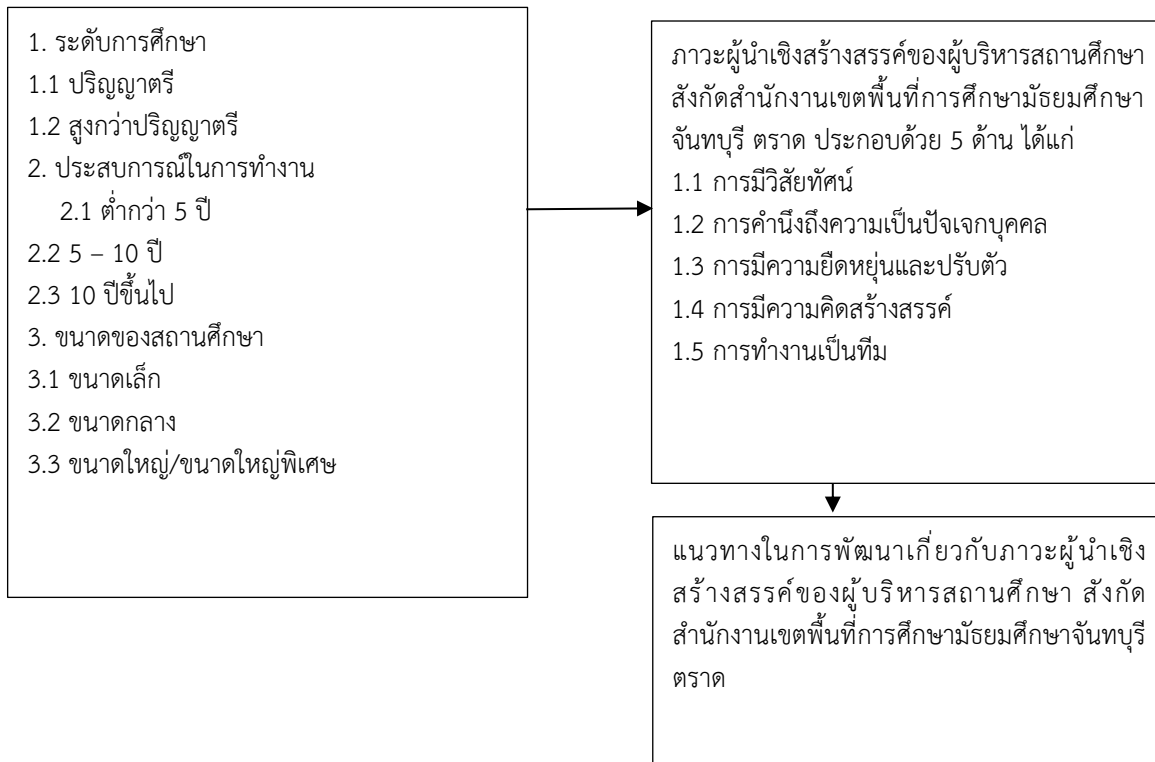
1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามแนวคิดของโรบินสัน Robinson (2007 : 120) มี 5 ด้าน ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด แตกต่างกัน
2. บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด แตกต่างกัน
3. บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดของต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,725 คน
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ปีการศึกษา 2565 จำนวน 314 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกน และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น
ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

- 1) ระดับการศึกษา จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย
 - 1.1) ระดับปริญญาตรี
 - 1.2) สูงกว่าระดับปริญญาตรี
- 2) ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย
 - 2.1) ต่ำกว่า 5 ปี
 - 2.2) 5 – 10 ปี
 - 2.3) 10 ปีขึ้นไป
- 3) ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น
 - 3.1) ขนาดเล็ก
 - 3.2) ขนาดกลาง
 - 3.3) ขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด ตามแนวคิดของโรบินสัน (2007, หน้า 120) ประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์
2. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
3. การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว
4. การมีความคิดสร้างสรรค์
5. การทำงานเป็นทีม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1961 : 74 อ้างถึงใน สุภาพร โสภณ, 2563 : 46) จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3) การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 4) การมีความคิดสร้างสรรค์ 5) การทำงานเป็นทีม มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended)

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ โรบินสัน (Robinson, 2007 : 120) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชุม ศรีสะอาด (2553 : 74 - 84)

3. ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาแบบสอบถามมาจากของ ชีรชาติ พงศ์ณมิตร

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence)
6. นำเสนอแบบสอบถามผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
7. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในโรงเรียนวัดคลองพลู และโรงเรียนวัดน้ำขุ่น อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี เขต 2
8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 50 ข้อ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เหมาะสม
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป
10. สร้างแบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้างจากการสัมภาษณ์ที่มีการตั้งคำถามไว้ก่อนล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอนพอประมาณ โดยจะสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา 5 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

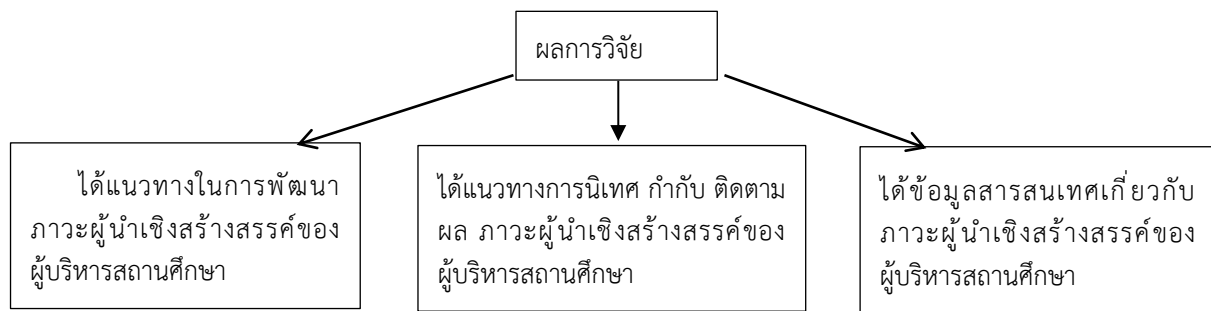
1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ๓๓๓
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน
4. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยนัดหมายสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ๓๓๓ ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชุม ศรีสะอาด, 2545 : 163) ดังนี้
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ๓๓๓ จำแนกตามระดับการศึกษาโดยใช้ค่า t – test (Independent samples)
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ๓๓๓ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวโดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')
5. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ๓๓๓ จากแบบสัมภาษณ์โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพประกอบ 2 องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การมีวิสัยทัศน์	4.54	0.58	มากที่สุด	5
2	การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.59	0.56	มากที่สุด	2
3	การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.59	0.59	มากที่สุด	3
4	การมีความคิดสร้างสรรค์	4.58	0.57	มากที่สุด	4
5	การทำงานเป็นทีม	4.62	0.55	มากที่สุด	1
ภาพรวม		4.58	0.57	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= 0.57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 0.62$, S.D.= 0.55) รองลงมาคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.59$, S.D.= 0.56) ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\bar{X} = 4.59$, S.D.= 0.59) และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= 0.57) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.58)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปริญญาตรี		สูงกว่าระดับปริญญาตรี	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	การมีวิสัยทัศน์	4.53	0.40	4.52	0.49
2	การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.59	0.38	4.58	0.47
3	การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.61	0.41	4.50	0.55
4	การมีความคิดสร้างสรรค์	4.59	0.40	4.53	0.51
5	การทำงานเป็นทีม	4.62	0.38	4.58	0.47
ภาพรวม		4.59	0.39	4.54	0.50

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ต่ำกว่า 5 ปี		5-10 ปี		10 ปีขึ้นไป		f	Sig.
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การมีวิสัยทัศน์	4.56	0.48	4.52	0.38	4.53	0.42	.223	.801
2	การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.62	0.46	4.57	0.38	4.58	0.38	.426	.653
3	การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.63	0.50	4.59	0.39	4.51	0.51	1.359	.258
4	การมีความคิดสร้างสรรค์	4.62	0.49	4.57	0.37	4.53	0.46	.980	.377
5	การทำงานเป็นทีม	4.63	0.45	4.61	0.37	4.58	0.44	.293	.746
ภาพรวม		4.61	0.48	4.57	0.38	4.55	0.44	0.656	0.567

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.61$, S.D.= 0.48) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.63$, S.D.= 0.45) รองลงมา คือ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\bar{X} = 4.63$, S.D.= 0.50) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.62$, S.D.= 0.46) ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.56$, S.D.= 0.48) ตามลำดับ

ประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.38) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.61$, S.D.= 0.37) รองลงมา คือ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\bar{X} = 4.59$, S.D.= 0.39) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.38) ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.38) ตามลำดับ

ประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.44) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีการ

ปฏิบัติสูงสุด คือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= 0.38) รองลงมา คือ การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= 0.44) การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.42) ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.51) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ด้านที่	รายการ	ขนาดของสถานศึกษา					
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	การมีวิสัยทัศน์	4.09	0.78	4.57	0.42	4.56	0.32
2	การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.13	0.66	4.63	0.40	4.62	0.33
3	การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	3.97	0.88	4.64	0.40	4.62	0.33
4	การมีความคิดสร้างสรรค์	4.06	0.84	4.64	0.40	4.60	0.32
5	การทำงานเป็นทีม	4.06	0.76	4.70	0.36	4.63	0.31
ภาพรวม		4.06	0.78	4.64	0.40	4.61	0.32

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด สถานศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.06$, S.D.= 0.78) และรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.13$, S.D.= 0.66) รองลงมา คือ การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.09$, S.D.= 0.78) การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.06$, S.D.= 0.76) ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\bar{X} = 3.97$, S.D.= 0.88) ตามลำดับ

สถานศึกษาขนาดกลาง โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.64$, S.D.= 0.40) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.70$, S.D.= 0.36) รองลงมา คือ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\bar{X} = 4.64$, S.D.= 0.40) การมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.64$, S.D.= 0.40) ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.42) ตามลำดับ

สถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.61$, S.D.= 0.32) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.63$, S.D.= 0.31) รองลงมา คือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.62$, S.D.= 0.33) การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\bar{X} = 4.62$, S.D.= 0.33) ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.56$, S.D.= 0.32) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
การมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่มภายใน	4.80	2	2.40	14.37*	0.000
	กลุ่ม	52.02	311	0.167		
	รวม	56.83	313			
การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	ระหว่างกลุ่มภายใน	5.24	2	2.62	17.15*	0.000
	กลุ่ม	47.57	311	0.153		
	รวม	52.82	313			
การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	ระหว่างกลุ่มภายใน	0.33	2	4.64	25.67*	0.000
	กลุ่ม	46.12	311	0.181		
	รวม	46.44	313			
การมีความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่มภายใน	1.90	2	3.27	19.49*	0.000
	กลุ่ม	24.40	311	0.168		
	รวม	26.30	313			
การทำงานเป็นทีม	ระหว่างกลุ่มภายใน	7.78	2	3.89	26.63*	0.000
	กลุ่ม	45.41	311	0.146		
	รวม	53.19	313			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่มภายใน	6.73	2	3.36	20.66*	0.000
	กลุ่ม	40.26	311	0.16		
	รวม	57.44	313			

*p < .05

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.09	4.57	4.56
ขนาดเล็ก	4.09	-	0.48*	0.47*
ขนาดกลาง	4.57	-	-	0.01
ขนาดใหญ่	4.56	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 6 แสดงว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
จันทบุรี ทรายดำ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

ขนาดของ สถานศึกษา	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.13	4.63	4.62
ขนาดเล็ก	4.13	-	0.50*	0.49*
ขนาดกลาง	4.63	-	-	0.01
ขนาดใหญ่	4.62	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 7 แสดงว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
จันทบุรี ทรายดำ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว

ขนาดของ สถานศึกษา	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.97	4.64	4.62
ขนาดเล็ก	3.97	-	0.67*	0.65*
ขนาดกลาง	4.64	-	-	0.02
ขนาดใหญ่	4.62	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 8 แสดงว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว สถานศึกษา ขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
จันทบุรี ทรายดำ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

ขนาดของ สถานศึกษา	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.06	4.64	4.60
ขนาดเล็ก	4.06	-	0.58*	0.54*
ขนาดกลาง	4.64	-	-	0.04
ขนาดใหญ่	4.60	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 9 แสดงว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตรีตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา การทำงานเป็นทีม

ขนาดของ สถานศึกษา	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก	4.06	-	0.58*	0.54*
ขนาดกลาง	4.64	-	-	0.04
ขนาดใหญ่	4.60	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 10 แสดงว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีม สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

4. ผลการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

แนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีตราด จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่าแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 5 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ ผู้นำควรสามารถมองเห็นถึงสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ และลงมือทำให้เกิดขึ้นจริง การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการมีวิสัยทัศน์ เป็นกระบวนการที่ต้องการการทำงานร่วมกันอย่างลึกซึ้งระหว่างทักษะปัญญา ความสามารถในการมองเห็นอนาคต และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร วิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและท้าทายไม่เพียงแต่เป็นแรงบันดาลใจให้กับสมาชิกในองค์กรเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ทุกคนมุ่งมั่นไปเป้าหมายร่วมกันอีกด้วย

ด้านที่ 2 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้นำควรมองความแตกต่างในตัวผู้ตามให้ออก ทั้งด้านความคิด ความรู้ ศักยภาพ และอื่น ๆ สามารถดึงความเป็นปัจเจกบุคคลมาใช้ให้เกิดงานที่เป็นประโยชน์ ผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรม วัฒนธรรมองค์กรโดยรวมเพื่อให้รู้ว่าองค์กรแห่งนั้น ๆ มีแนวปฏิบัติหรือวัฒนธรรมองค์กรอย่างไร เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับพฤติกรรมของบุคลากรหรือลักษณะเฉพาะของบุคคล

ด้านที่ 3 การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ผู้บริหารควรมองสถานการณ์ที่เกิดขึ้นให้ชัด ตัดสินใจและยืดหยุ่น ปรับตัวตามสถานการณ์ให้เป็น ผู้บริหารจะต้องมีความยืดหยุ่นในการบริหารงาน รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย สอบถาม เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และสามารถปรับเปลี่ยนระบบ หรือข้อบังคับที่ไม่ขัดกับระเบียบทางราชการได้ตลอด

ด้านที่ 4 การมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รักการอ่าน ฝึกฝนการใช้ความคิดสร้างสรรค์อยู่เสมอ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมในการพัฒนาตนเอง ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมกิจกรรม การแข่งขัน เพื่อให้เกิดความท้าทาย และเกิดการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ด้านที่ 5 การทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรสร้างและปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในทีม มีความเชื่อมั่นในทีม มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม กระตุ้นให้มีการระดมสมองในการทำงาน วางแผนดำเนินการ จัดกิจกรรมบูรณาการเพื่อการทำงานเกิดประสิทธิภาพและให้ประสิทธิผลมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ อาจเป็นเพราะการทำงานเป็นทีมส่งผลกระทบต่อการทำงานและการพัฒนาขององค์กร การสร้างทีมที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเท่านั้น แต่ยังสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการพัฒนาและความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ เป็นเสมือนระบบประสาทที่ทำให้องค์กรเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่ถูกต้อง เมื่อทีมทำงานได้อย่างเป็นประสพการณ์และมีการสนับสนุนที่เหมาะสม มันสร้างพื้นที่ที่เอื้อต่อการพัฒนาและความคิดใหม่ ๆ ให้กับสมาชิกของทีม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และการพัฒนาที่ยั่งยืนในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณาทะอินทร์ (2565) ที่ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจาก บุคลากรในสถานศึกษามีระดับการศึกษาที่ต่างกัน แต่ด้วยภาระงาน และบริบทในการทำงาน จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาธิปต์ ทัพไทย (2560 : 47) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุบลราชธานี) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการเจรจาต่อรอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการบริหารสถานศึกษามีความซับซ้อนและต้องการการปรับตัวอยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับความหลากหลายและความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง การจัดการทรัพยากรบุคคล เช่น การสรรหาครูที่มีความสามารถและประสพการณ์ที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่กระตุ้นและสนับสนุนการพัฒนาทักษะของนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับชุมชนที่แตกต่างกัน จะเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้และการพัฒนาในระยะยาวขององค์กรการศึกษา การทำงานร่วมกับผู้คนทุกกลุ่มจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถตอบสนองต่อความต้องการและความหวังของทุกกลุ่มผู้เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น การเรียนรู้เป็นไปได้อย่างก้าวหน้าเมื่อมีการทำงานร่วมกันและการเรียนรู้ต่อเนื่องที่เน้นการปรับปรุงและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในองค์กรการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาภรณ์ นิลพันธ์ (2562 : 92) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการบริหารเวลาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจากการมีขนาดแตกต่างกันของสถานศึกษาอาจส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละสถานศึกษา ได้อย่างชัดเจน ขนาดของสถานศึกษาอาจส่งผลต่อทัศนคติและวัฒนธรรมการทำงานภายในองค์กร ซึ่งส่งผลต่อวิสัยทัศน์ ความเป็นปัจเจกบุคคล ความยืดหยุ่นและการปรับตัว ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร สำหรับสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ อาจมีโครงสร้างที่ซับซ้อนและมีบุคลากรจำนวนมาก ซึ่งอาจต้องการการจัดการทรัพยากรมนุษย์และการวางแผนที่เป็นระบบเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในทางกลับกัน สถานศึกษาที่มีขนาดเล็กอาจมีโครงสร้างที่เรียบง่ายและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายขึ้น ทำให้มีความสามารถในการมีวิสัยทัศน์ ความคิดเป็นบุคคล ความยืดหยุ่นและการปรับตัว ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีมอย่างสม่ำเสมอในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ เล็กวงษ์ (2563) ที่ได้ศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) บทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาชั้นพื้นฐานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) ผลการเปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. แนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี トラด จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน สามารถสรุปได้ว่าแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี トラด มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ ผู้นำสามารถมองเห็นถึงสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ และลงมือทำให้เกิดขึ้นจริง ด้านที่ 2 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้นำต้องมองความแตกต่างในตัวผู้ตามให้ออก ทั้งด้านความคิด ความรู้ ศักยภาพ และอื่น ๆ สามารถดึงความเป็นปัจเจกบุคคลมาใช้ให้เกิดงานที่เป็นประโยชน์ ด้านที่ 3 การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว มองสถานการณ์ที่เกิดขึ้นให้ชัด ตัดสินใจและยืดหยุ่น ปรับตัวตามสถานการณ์ให้เป็น ด้านที่ 4 การมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ รักการอ่าน ฝึกฝนการใช้ความคิดสร้างสรรค์อยู่เสมอ และด้านที่ 5 การทำงานเป็นทีม สร้างและปลูกฝังความเป็น ประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในทีม มีความเชื่อมั่นในทีม มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรฐภักดิ์ ศรีมา (2564) ได้ศึกษาการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนวิถิพุทธในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัย พบว่า 1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนวิถิพุทธในยุค ไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จังหวัดอุทัยธานี ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีระดับความ คิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความ ยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้านการทำงาน เป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จึงสรุปเป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูในสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพ มีความ เป็นเลิศ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน โดยยึดหลักภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3) การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 4) การมีความคิดสร้างสรรค์ และ 5) การทำงานเป็นทีม

1.2 การมีวิสัยทัศน์ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว การมีความคิดสร้างสรรค์ และ การทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์กันในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งให้เห็นว่าหากผู้บริหารสถานศึกษาใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรภายในสถานศึกษามีภาวะผู้นำ มุ่งมั่นปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ทั้งในด้าน การจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เป็นการร่วมกันนำพาให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพในด้านความสำเร็จของ ผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยการสร้างแรงจูงใจของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยเชิงลึก สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา พัฒนาผู้บริหาร และครูได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2.2 ควรมีการศึกษาองค์ประกอบด้านการทำงานเป็นทีมของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยวิธีวิทยาการวิจัยและพัฒนา ทั้ง ในเชิงปริมาณและคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- จิตติภูมิ เทพคำ. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- จิราภรณ์ ลอยขจร. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประจักษ์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัย เทคโนโลยีสยาม, กรุงเทพมหานคร
- ณัฐกิตติ์ บุญเก่ง. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏยะลา, ยะลา
- ธนาภรณ์ นิลพันธ์นันท์. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- นันทน์ภัส บุญญะสิทธิ์. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา สำหรับผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วรรณภา ทะอินทร์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- วิรัชศักดิ์ เปรมสังข์. (2565). ความต้องการจำเป็นและแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนบางปลาม้า “สูงสุมาผดุงวิทย” จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต, กรุงเทพมหานคร
- สุภาพร โสภิน. (2563). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุรศักดิ์ ปักกระโถ. (2560). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี, จันทบุรี.
- Frank. W. L. (2011). Creative Leadership : The foundaitonal solving skill for creative problem.
In Creative Leadership : Skill that Drive Change. London : SAGE.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size research activities. Educational and Psychological Measurement, 30 (3), 608-610.
- Stemberg, R. J. (2006). Creative Leadership : It's a Decision. Journal of Leadership. 36(2) : 22-24.